

Eduskunnan lakivaliokunta

Lakivaliokunnan kuulemistilaisuus perjantai 14.02.2025 klo 09.15

Kirjallinen asiantuntijalausunto HE 220/2024 vp

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (jatkossa THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rikosuhrimaksusta annetun lain muuttamisesta. **THL kannattaa hallituksen esityksessä ilmeneviä lain muutosesityksiä ja rikosuhrimaksujen korotusta.**

Rikosuhrimaksuja korottamalla tavoitellaan rikoksen uhreille tarpeellisten tukipalvelujen saatavuuden paranemista ja tukipalveluiden rahoituksen turvaamista. Rikosuhrimaksuilla rahoitetaan pysyväluonteisesti Rikosuhripäivystystä ja Istanbulin sopimuksen edellyttämää naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan uhrien 24/7 auttavaa puhelinta Nollalinjaa. THL toimii Nollalinjan rahoituksen myöntävänä valti-onapuviranomaisena. THL vastaa myös Nollalinjapalvelun järjestämisestä, ohjauksesta, arvioinnista ja kehittämisestä. **THL:n näkemyksen mukaan, rikosuhrimaksua korottamalla ja tukipalveluiden rahoituksen turvaamisella voidaan paremmin vastata myös naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta 14.5.2024 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2024/1385 mukanaan tuomiin velvoitteisiin.**

Rikosuhrimaksun käyttöönoton jälkeen Nollalinjan ja Rikosuhripäivystyksen asiakasmäärät ovat kasvaneet ja palvelujen tuottamisen kustannukset nousseet. Rikosuhrimaksuilla on tähän asti katettu vain osa rikosten uhrien tukipalveluiden edellyttämästä rahoituksesta. Rikosuhrimaksujen korotuksen avulla pystytään kasvattamaan uhrien tukipalveluihin budjetoitavaa määrärahaa sekä ottamaan paremmin huomioon kustannusten nousun vaikutukset palveluihin ja lisääntynyt palvelutarve.

THL pitää keskeisenä rikosten uhrien oikeuksien toteutumisen näkökulmasta, että kasvavilla rikosuhrimaksujen tuotoilla nostetaan myös lähisuhdeväkivaltaa kokeneille tarkoitetun auttavan puhelimen Nollalinjan perusrahoitusta. Nollalinjan perusrahoitus on pysynyt vuosia 725 000 eurossa. Nostamalla Nollalinjan perusrahoitusta vähintään 900 000 euroon, pystyttäisiin paremmin vastaamaan väkivallan uhrien akuuttiin avuntarpeeseen 24/7 auki olevassa palvelussa ja saavuttamaan Nollalinjalle asetetut tavoitteet: saapuneiden puheluiden vastausprosentin nousu 70 %, Nollalinjan saavutettavuutta parantavan chat-palvelun vakinaistaminen ja palvelun jatkuva kehittäminen.

Rikosten uhrien tukipalvelun Nollalinjan yhteydenottajista valtaosa on parisuhdeväkivaltaa kokeneita. **Kasvavilla rikosuhrimaksujen tuotoilla voidaan mahdollistaa pari- ja lähisuhdeväkivallan uhrien nopeampaa ja oikea-aikaisempaa avunsaamista, joka vähentää uhrille aiheutuvia haittoja, parantaa heidän oikeuksiaan sekä auttaa selviytymään väkivallan kokemuksista.** Tämän lisäksi väkivallan uhreille tarjottava riittävä tuki ja ennaltaehkäisevä apu **laskevat väkivallan kokonaiskustannuksia yhteiskunnalle.**

THL pitää tärkeänä rikosten uhrien tukipalveluiden kokonaisrahoituksen vuosittaista arviointia, sillä rahoituksen on pysyttävä riittävällä tasolla myös kustannusten ja asiakasmäärien noustessa. THL seuraa Nollalinjan toimintaa ja rahoitustarpeita sekä palvelun saatavuutta ja Nollalinjan asiakasmäärää vuosittain ja raportoi Nollalinjan ohjausryhmälle.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Anneli Pouta